

MADDE YAZARKEN ve MADDEYİ DÜZELTİRKEN DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

1. Madde, kazanıma ve yazıldığı niteliğe uygun olmalıdır.
2. Madde kökünde öğrenciden ne istendiği net olarak yazılmalıdır.
3. Maddedeki çeldiriciler, öğrencinin muhtemel cevaplarından alınmalıdır.
4. Maddede bütün çeldiricilerin eşit derecede çalışması gerekir. (Sınıftaki öğrencilerin üç seviyede olduğu dikkate alınmalı alt seviye %15, orta seviye %70, üst seviye %15. Bu oranlar küçük farklarla değişse de düzeylerin varlığı unutulmamalı. Üst seviyedeki öğrencilerin, alt seviyedeki öğrencilerin gittiği seçeneklere gidiyor olması, sorunun ayırt ediciliğinin(%30 dan az olmaması beklenir) düşük çıkmasına neden olur ki bu da maddenin bilenle bilmeyeni ayırt edemediği gerçeğini ortaya koyar.
5. Maddede halk ifadelerine yer verilmemeli, TDK ve İstanbul ağız esas alınmalıdır. (Sanatsal metinlerde kullanılan yerel ağız bu kapsamda değildir.)
6. Madde; bir bölgeye, zümreye, cinsiyete ya da bir ile ayrıcalık sunmamalıdır. (Metroyu hiç bilmeyen bir öğrenciye yeterli bilgi verilmeden sorulan bir madde kökü, metro kullanımı olan illere ayrıcalık tanıyacaktır. Futbol sorusunun erkek öğrencilere, yemek sorusunun kız öğrencilere ayrıcalık tanınması gibi.)
7. Seçenekler yan yana değil, alt alta sıralanmalıdır.
8. Seçeneklerin uzunluğu birbirine eşit olmalıdır.
9. Maddeler, ne seviye üstü ne de seviye altı olmalı, çocuğun bilişsel ve duyuşsal düzeyine uygun olmalıdır.
10. Özellikle Romen rakamlarıyla verilen cevaplarda (I) biri bulunduğu diğer iki veya üç seçenek doğrudan elenirse şans başarısı kuvvetlendirilmiş olur ki bu ciddi bir ölçme hatasına yol açar.
11. Metinler, çocuğun dünyasından, onun ilgisini çekecek özgün metinler olmalıdır. Gerçeklik ilkesine bağlı kalınmalı sınıf seviyesine uygun olmalı ve yaş ortalaması dikkate alınmalıdır. (Örneğin 11-13 yaş aralığındaki bir çocuğa "Otuz Beş Yaş" şiiiri sorulmamalıdır.)
12. Maddeler ve seçenekler birbirine kopya vermemelidir. (İlk soruda verilen bilginin ikinci sorunun cevabı olması ya da ipucu niteliği taşıması gibi.)
13. Bir madde, bir kazanımı ve bir niteliği ölçebileceği gibi birden fazla niteliği de ölçebilir. Ancak iki kazanım aynı madde ile ölçülmemelidir (ana düşünceyi atasözü ile ifade etme).
14. Maddelerde genellikle tek paragraf kullanılmalıdır. Metinlerin uzunluğuna karar verirken bu konuda bir sınırlama olmamasına rağmen yaş grubuna, sınavın süresine dikkat edilmelidir. (40 dakikalık bir sınavda öğrencinin bir soruyu 1,5 dakikada çözebileceğinden hareketle 20 soru yer alabilir. Bu durumda metnimiz en fazla ne kadar uzun olabilir!)
15. Madde yazmak için kullanılan metin veya görsel için kaynakça belirtilmelidir.
16. Sorulara yabancı bir gözün bakması daima o sorunun düzenlenmesi açısından önemlidir.
17. Madde, sahibine ait olmalı, (ç)alıntı olmamalıdır.
18. Madde kökünde ya da seçeneklerde gereksiz ifadeler yer verilmemelidir.
19. Maddenin çözümüne ya da anlaşılmasına katkı sağlamayan görsel, tablo, şekil vs. kesinlikle kullanılmamalıdır. Sorular bilmece, zekâ oyunu, etkinlik tarzına dönüştürülmemelidir. Farklı soru değil, iyi soru hazırlanmalı.
20. Madde kökünde olumsuzluk tercih edilmemelidir.
21. Maddede bilimsel hata olmamalıdır. Bunun için ilgili kaynaklara bakılmalıdır. Halen tereddüt varsa o soru kullanılmamalıdır. Bunun için TDK Güncel Sözlük, Deyimler ve Atasözleri Sözlüğü, Etimoloji sözlüğü vb.
22. Türk dili ve edebiyatı ya da Türkçe öğretmenin yazım ve noktalama hatası yapması kesinlikle hoş karşılanamaz. Bu konuda gereken hassasiyet gösterilmelidir. (Bağ fiillerden sonra (-ıp, -ken, -arak, -eli, -ınca, -dığında, -diğından, ..r...mez ... vb." sıralama yoksa virgül, noktalı virgül kullanılmaz. ...ne...ne, ...de...de, hem...hem vs. bağlaçlar arasına virgül, noktalı virgül girmez. Aynı kural ise ve -se için de geçerlidir.) Alıntı yaptığınız metinleri yazım ve noktalamasını düzelterek kullanınız.
23. Argo ve metinde yer alması çeşitli sebeplerle doğru olmayan ifadeleri çıkarılabilir yerine (...) konabilir. Öğrencinin anlamını bilmediği birkaç kelimenin anlamı yanına parantez içinde verilebilir. Bu sayı fazla ise bu metin kullanılmamalıdır. Kelime, cümle eklenmemelidir. (Ömer Seyfettin anlatım bozukluğu yapmış onu düzeltelim, denilmemeli bu sanata saygısızlıktır.)
24. Pedagojik özelliklere dikkat edilmelidir. Öğrenciyi olumsuz etkileyecek, psikolojisine zarar verecek konu ve temalar ya da ifadeler kullanılmamalıdır. Gerçek hayatta bu unsurların varlığı yönlendirme açısından kullanılmasını doğru kılmaz. (Kanser, ölüm, şişmanlık, boşanma, engelli olma, madde bağımlılığı, kara sevda vs.)
25. Siyasi ve politik unsurlar içeren, örtük göndermeler yapan, mevcut düzeni bozmaya yönelik ve Anayasa'ya aykırı söylem ve ifadeler içeren metin ya da görsellere, amblemlere, şekillere karşı dikkatli olunmalıdır.

UYARI: İZLEME SINAVI YAPILACAĞI İÇİN SORULARIN ÜST DÜZEY ÖĞRENCİYİ SEÇMEYE YÖNELİK DEĞİL, BİLENLE BİLMİYENİ AYIRMAK VE ÖĞRENCİNİN NEYİ NE KADAR BİLDİĞİNİ ANLAMAYA YÖNELİK OLDUĞU UNUTULMAMALI. KOLAY VE ORTA GÜÇLÜKTE SORU HAZIRLANMALI.